

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

аспірантки Лоскутової Ганни Анатоліївни на тему:
«Ризик-орієнтоване забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах
фінансової невизначеності»,
що подана на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 051 «Економіка»

Дисертаційна робота Лоскутової Ганни Анатоліївни на тему: «Ризик-орієнтоване забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах фінансової невизначеності» виконана на кафедрі «Фінанси, облік та психологія» факультету «Управління енергетичними та економічними процесами» Українського державного університету науки і технологій, подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка». Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Українського державного університету науки і технологій (протокол № 3 від 20.12.2022 р.).

**1. Ступінь актуальності теми дисертації та її зв'язок з планами
наукових робіт університету**

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена сучасними тенденціями розвитку національної та світової економіки, які характеризуються зростанням нестабільності та турбулентності зовнішнього середовища, посиленням впливу глобалізаційних процесів, трансформацією фінансових ринків, цифровізацією економіки, загостренням геополітичних протиріч, а також наслідками повномасштабної військової агресії проти України.

Сукупна дія зазначених чинників формує стан фінансової та багатовимірної невизначеності, за якого істотно ускладнюються умови функціонування підприємств, зростає рівень системних ризиків і підвищується вразливість суб'єктів господарювання до дестабілізуючих впливів. У таких умовах особливої актуальності набуває забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств як ключової передумови їх стійкого функціонування та розвитку.

Зростання впливу воєнних, макроекономічних, фінансових, логістичних і технологічних ризиків зумовлює необхідність переходу від традиційних реактивних моделей управління до сучасних ризик-орієнтованих та прогнозно-адаптивних підходів, здатних забезпечити своєчасну ідентифікацію, оцінювання та нейтралізацію загроз.

Водночас у наукових дослідженнях і практиці управління недостатньо уваги приділено формуванню цілісних моделей ризик-орієнтованого забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств з урахуванням багатовимірної невизначеності, що обумовлює необхідність подальшого розвитку теоретико-методологічних засад та інструментарію управління ризиками.

Зазначене визначає наукову і практичну актуальність дисертаційного дослідження, спрямованого на розвиток ризик-орієнтованого підходу до

забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств та розробку прогнозно-адаптивної моделі управління ризиками в умовах фінансової невизначеності, що відповідає сучасним викликам розвитку економіки України.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною науково дослідної роботи кафедри «Фінанси, облік та психологія», спрямованої на розвиток ризик-орієнтованого управління економічними та фінансовими системами в умовах нестабільності.

Зв'язок роботи з науковими програмами , планами , темами.

Наукові дослідження за темою дисертації є складовою науково-дослідної теми Українського державного університету науки і технологій «Ризик-орієнтоване управління економічними та фінансовими системами в умовах нестабільності» (номер державної реєстрації 0126U002639), в рамках якої аспіранткою удосконалено теоретичні, методичні підходи і практичні рекомендації щодо удосконалення забезпечення фінансової стійкості та економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах нестабільного середовища.

Під час виконання вказаних досліджень дисертант виступав у якості виконавця і співавтора звітів з науково-дослідної роботи.

2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна одержаних результатів. Розроблені у процесі дослідження наукові положення полягають у наступному.

Удосконалено:

- понятійно-категоріальний апарат фінансово-економічної безпеки підприємства, яку, на відміну від існуючих підходів, запропоновано трактувати як динамічний, багатовимірний та інтегрований стан захищеності фінансово-економічних інтересів, що формується під впливом системи ризик-орієнтованого управління в умовах фінансової невизначеності;

- теоретичні положення щодо ролі ризик-орієнтованого управління в системі економічної безпеки підприємства, які, на відміну від існуючих підходів, обґрунтовують його функціонування як стратегічного ядра управлінської системи, що забезпечує інтеграцію превентивних, адаптивних і стратегічних механізмів прийняття рішень;

- класифікацію ризиків у системі фінансово-економічної безпеки підприємства на основі врахування їх багатовимірної природи та взаємозалежності, що дозволяє формувати комплексний ризик-профіль підприємства;

- модель управління фінансово-економічною безпекою підприємства, яку трансформовано у прогнозно-адаптивну модель (PAFEB), що, на відміну від існуючих, поєднує аналітичний, прогнозний, адаптивний і контрольний блоки та забезпечує замкнутий цикл управління ризиками;

- інструментарій практичної реалізації ризик-орієнтованого управління, який розширено шляхом інтеграції сучасних цифрових технологій (ERP, BI-аналітика), систем ключових індикаторів ризику (KRI) та платформ моніторингу і прогнозування фінансових загроз;

– методичний підхід до апробації ризик-орієнтованого управління, що дозволяє, на відміну від існуючих якісних підходів, здійснювати кількісну оцінку ефективності управлінських рішень через динаміку інтегрального рівня ризику та фінансових показників підприємства.

Набули подальшого розвитку:

– методичні підходи до діагностики фінансово-економічної безпеки підприємств, які базуються на інтеграції традиційного фінансового аналізу з кількісними та сценарними методами оцінювання ризиків (VaR, CVaR, моделювання Монте-Карло, стрес-тестування), що підвищує обґрунтованість управлінських рішень;

– процесна модель ризик-орієнтованого управління, адаптована до умов багатовимірної невизначеності на основі міжнародних стандартів ISO 31000 та COSO ERM;

– наукові підходи до врахування галузевої специфіки ризик-орієнтованого управління, що дозволяє підвищити точність оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки підприємств різних секторів економіки.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені в дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані як теоретико-методичне підґрунтя для вдосконалення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємств в умовах фінансової та багатовимірної невизначеності.

Запропонована прогностно-адаптивна модель управління фінансово-економічною безпекою підприємства (PAFEB), а також розроблений інструментарій ризик-орієнтованого управління можуть бути використані у практичній діяльності підприємств різних галузей з метою підвищення ефективності прийняття управлінських рішень, зниження рівня ризиків та забезпечення фінансової стійкості.

Методичні підходи до оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки, що базуються на інтеграції фінансового аналізу з кількісними методами оцінювання ризиків (зокрема, моделювання Монте-Карло, VaR, CVaR, стрес-тестування), впроваджено у практичну діяльність підприємств ТОВ «ІНВЕНТ ГРУП» (акт про впровадження від 18 лютого 2026 р.), КЕВ м. Дніпро (акт про впровадження від 12 березня 2026 р.), що підтверджує їх прикладну значущість та ефективність.

Основні результати дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Українського державного університету науки і технологій при викладанні навчальних дисциплін «Ризикологія», «Економіка підприємства», «Економічний аналіз», «Мікроекономіка» (довідка № 01-26-296 від 17.03.2026 р.).

Особливий внесок здобувача. Дисертаційна робота є одноосібно виконаною працею. Усі наукові результати, викладені у дисертації, отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використані лише ті положення та ідеї, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана діловою українською мовою з дотриманням стилю викладення результатів проведених досліджень відповідно до встановлених вимог. Стиль викладення наукових положень і висновків забезпечує доступність сприйняття та осмислення матеріалів дослідження.

3. Наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 12 наукових праць, у тому числі 6 публікацій – у наукових фахових виданнях України, 6 праць апробаційного характеру, а саме:

- праці, які опубліковані у наукових фахових виданнях України:

1. Бобиль В. В., Лоскутова Г. А., Дронь М. А. Ризики та джерела загроз зовнішньоекономічної безпеки України // *Review of Transport Economics and Management*. 2022. № 8 (24). 12-19 с. DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2022/257978>

2. Бобиль В. В., Лоскутова Г. А. Ризик-орієнтоване управління як складова фінансово-економічної безпеки підприємства // *Review of Transport Economics and Management*. 2023. № 9 (25). 95-104 с. DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2023/288918>

3. Лоскутова Г. А. Аналіз сучасних методів управління ризиками у діяльності підприємств: світовий досвід та українські реалії // *Ефективна економіка*. 2024. № 9. 23 с. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.9.68>

4. Лоскутова Г. А. Аналіз економічної безпеки українських виробничих підприємств в умовах воєнного ризику та невизначеності: зміни фінансових показників і антикризові стратегії // *Review of Transport Economics and Management*. 2024. № 12 (28). 126-133 с. DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2024/327741>

5. Лоскутова Г. А. Адаптивне ризик-орієнтоване управління фінансово-економічною безпекою підприємства в умовах невизначеності // *Агросвіт*. 2025. № 16. 203-213 с. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.16.203>

6. Бобиль В. В., Лоскутова Г. А. Ризики та економічна безпека підприємств у процесі відновлення України // *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 24. 52-57 с. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.24.52>

- праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Лоскутова Г. А. Energy security as a component of economic security : тези доп. // *Modern Technologies: Improving the Present and Impacting the Future* : матеріали Sixth International Scientific Multidisciplinary Conference of Students and Beginner Scientists (Dnipro, November 23, 2022). Dnipro : UDUNT, 2022. P. 38–39.

8. Лоскутова Г. А. Теоретичні дослідження функціонування системи економічної безпеки підприємства : тези доп. // *Проблеми та перспективи розвитку залізничного транспорту* : матеріали 82-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 20–21 квіт. 2023 р.). Дніпро : УДУНТ, 2023. 133–135 с.

9. Лоскутова Г. А. Ризики та загрози в економіці та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність України : тези доп. // *Наука і сталий розвиток*

транспорту : матеріали Всеукр. наук.-техн. конф. (27 жовт. 2023 р.). 2023. 25-26 с.

10. Лоскутова Г. А. Фінансово-економічна безпека виробничих підприємств України: сучасні підходи до управління ризиками : тези доп. // Актуальні проблеми та тренди розвитку систем управління в сучасних умовах : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (26 берез. 2025 р.). 2025. 68-69 с.

11. Лоскутова Г. А. Ризик-орієнтоване управління у транспортних технологіях: шлях до економічної безпеки : тези доп. // Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті : матеріали 38-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (09–10 жовт. 2025 р.). 2025. 47-48 с.

12. Лоскутова Г. А. Багатовимірні ризики та економічна безпека підприємств у сучасних умовах невизначеності : тези доп. // Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених (Дніпро, 27 листоп. 2025 р.). Дніпро, 2025. 52-55 с.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження доклалися й обговорювалися на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема таких: «Modern Technologies: Improving the Present and Impacting the Future» (Dnipro, November 23, 2022); «Проблеми та перспективи розвитку залізничного транспорту» (Дніпро, 20–21 квіт. 2023 р.); «Наука і сталий розвиток транспорту» (27 жовт. 2023 р.); «Актуальні проблеми та тренди розвитку систем управління в сучасних умовах» (26 берез. 2025 р.); «Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті» (09–10 жовт. 2025 р.); «Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти» (Дніпро, 27 листоп. 2025 р.).

4. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

Під час виконання дисертації аспірантка Лоскутова Г.А. дотримувалася принципів академічної доброчесності, що підтверджено сервісом перевірки робіт на виявлення схожості текстів Turnitin. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, само плагіату, фабрикації, фальсифікації.

ВИСНОВОК:

Ознайомившись з дисертаційною роботою Лоскутової Ганни Анатоліївни на тему: «Ризик-орієнтоване забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах фінансової невизначеності» зі спеціальності 051 «Економіка» та публікаціями, у яких висвітлено основні наукові результати, а також враховуючи результати апробації дисертаційної роботи, вважаємо, що:

1. Дисертаційна робота «Ризик-орієнтоване забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах фінансової невизначеності» за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю та практичною придатністю здобутих результатів є закінченим фундаментальним дослідженням, яке відповідає ОНП «Економіка».

2. Дисертаційна робота «Ризик-орієнтоване забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах фінансової невизначеності» відповідає вимогам

«Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, і рекомендується до разового захисту у спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні
наукового семінару,
доцент кафедри «Фінанси, облік
та психологія», к.е.н., доцент

Олексій МАТУСЕВИЧ

Підпис доц. Т.Радкевич засвідчую.

Вчений секретар УДУНТ

Тетяна РАДКЕВИЧ